

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Հայոց լեզվի և գրականության ամբիոն

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբուռյան Հ. Ռ.

Արձանագրություն № __16__

«_15_» ____մայիս__2023թ.

ՀԼԳ/Բ-011 «ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ /Շարահյուսություն-1/
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	011401.00.6 –Մասնագիտական մանկավարժություն_
Կրթական ծրագիր՝	011401.19.6 -Հայոց լեզու և գրականություն_
Որակավորման աստիճան՝	<u>Մանկավարժության բակալավր</u>
Ամբիոն՝	Հայոց լեզվի և գրականության
Ուսուցման ձևը՝	հեռակա
Կուրս/կիսամյակ	4-րդ / 2-րդ
Դասախոս՝	Հասմիկ Հարությունյան
Էլ. հասցե՝	harutyunyanhasmikp@yandex.ru

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում

Դասընթացի նպատակը և խնդիրները

Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները

Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում՝ ըստ աշխատաշուկայի պահանջների

Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Ուսումնական աշխատանքների տեսակները

Դասավանդման մեթոդները

Ուսումնառության մեթոդները

Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը

Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում

Ուսանողների գիտելիքների ստուգում

Հարցաշար

Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում.

«Ժամանակակից հայոց լեզու (շարահյուսություն)-1» առարկայի դասընթացի ուսումնական փաթեթը կազմված է բակալավրի հիմնական կրթական ծրագրով «011401.00.6 – Մասնագիտական մանկավարժություն» մասնագիտության 011401.19.6 - Հայոց լեզու և գրականություն կրթական ծրագրի չափորոշիչների հենքով կազմված ուսումնական պլանի պահանջների, առարկայի բաղադրիչների հիման վրա և նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացմանը:

Դասընթացի ընթացքում ուսանողը գիտելիքներ է ձեռք բերում պարզ նախադասության շարահյուսության առարկայի և խնդիրների, ինչպես նաև պարզ նախադասության կառուցվածքային տիպաբանության վերաբերյալ:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

Դասընթացի նպատակն է.

- բացատրել ուսանողներին «պարզ նախադասության շարահյուսություն» հասկացության գիտակարգային սահմանները, գիտակարգի ժամանակակից ընկալումները, ուսումնասիրության առարկան, տեսական և գործնական նշանակությունը:
- փոխանցել ուսանողներին պարզ նախադասության միավորների և անդամների իմաստային և քերականական հարաբերության տեսակների վերաբերյալ գիտելիքներ:
- զինել ապագա ուսուցչին մասնագիտական հիմնարար գիտելիքների, ինչպես նաև գիտնական-հետազոտողին և՛ տեսական, և՛ գործնական-կիրառական կարողություններով ու հմտություններով:

Դասընթացի խնդիրներն են՝

- Բացատրել պարզ նախադասության անդամների շարահյուսական հարաբերությունների դրսևորման եղանակներն ու միջոցները, կառուցվածքային հատկանիշները, դրանց դասակարգման սկզբունքները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռք բերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին ճիշտ կազմել խոսք, ազատ շարադրել մտքերը, տեքստ կառուցելու հմտություններն ու նրբությունները, կետադրությունը:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

Տվյալ դասընթացին մասնակցելու նախապայմանն այն է, որ ուսանողը ժամանակակից հայոց լեզվի դասընթացի կառուցվածքային նախորդ բոլոր մակարդակների վերաբերյալ բավարար գիտելիքներ ունենա:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը և կոմպետենցիաները.

«Ժամամանակակից հայոց լեզու /շարահյուսություն/ -1» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողից ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

Իմանա՝

Բառակապակցության և պարզ նախադասության բաղադրիչների շարահյուսական հարաբերությունների դրսևորման եղանակներն ու միջոցները, դրանց կառուցվածքային հատկանիշները, դասակարգման սկզբունքները:

Կարողանա՝

Տարբերակել բառակապակցությունների և պարզ նախադասությունների կառուցվածքային տիպերը, տեսակները, գերադաս և ստորադաս բաղադրիչների բնույթը:

Տիրապետի՝

Բառակապակցությունների և նախադասությունների դասակարգմանը, պարզ նախադասության անդամների կապակցման միջոցներին, կաղապաչային ձևերով և գծագրերով բառակապակցություններ նախադասություններ կառուցելու հմտությանը, շարահյուսական վերլուծության հմտություններին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կրերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

- Ընդհանրական կոմպետենցիաներ՝
- Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝
- ԳԿ3** հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
- ԳԿ4** մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
- Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝
- ՀԳԿ1** գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ՀԳԿ8** ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

- Բ) Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)
- ԱԿ3** համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,
- ԱԿ4** ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
- ԱԿ6** կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում՝ ըստ աշխատաշուկայի

պահանջների¹.

«Ժամամանակակից հայոց լեզու /շարահյուսություն/-1» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն ու հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել դպրոցում՝ մանկավարժական գործունեության ընթացքում, հաղորդակցական տարբեր ոլորտներում, ինչպես նաև մագիստրատուրայում ու ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	5 կրեդիտ// 150 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	10
Գործնական	12
Ինքնուրույն	128
Ընդամենը	150
Ստուգման ձևը՝	Քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները² .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց տրամաբանական և ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի որոշակի մանակցություն ցուցաբերի ուսումնական գործընթացին:

¹ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

² Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝³ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն:

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, ուսումնասիրության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

³ Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁴.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասավանդումը	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Բառակապակցություններ: Նախադասություն, հիմնական հատկանիշները: Տեսակներն ըստ հնչերանգի: Նախադասության կառուցվածքային տեսակները:	2		2		25
2.	Ենթակա, տեսակները, արտահայտությունը: Ստորոգյալ, քերականական ձևավորումը, տեսակները, արտահայտությունը:	2		2		25
3.	Գոյականական անդամի լրացումներ: Բայական անդամի խնդիր լրացումներ: Բայական անդամի պարագա լրացումներ:	2		3		26
4.	Դերբայական դարձված և նախադասության կողմնակի անդամներ: Տրոհվող լրացումներ: Նախադասության հարակից միավորներ:	2		3		26
5.	Բառակապակցություններ: Նախադասություն, հիմնական հատկանիշները: Տեսակներն ըստ հնչերանգի: Նախադասության կառուցվածքային տեսակները:	2		2		26
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		10		12		128

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

⁴ Նման է օրացուցային պլանին

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ս. Աբրահամյան, Հայոց լեզու. շարահյուսություն	2004
2.	Ս. Աբրահամյան, Վ. Առաքելյան, Վ. Քոսյան, Հայոց լեզու	1975
3	Ս. Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան և այլք, Ժամանակակից հայոց լեզու	1976
4	Ա. Պապոյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն	2003
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
6	Ա. Պապոյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի գործնական աշխատանքների ձեռնարկ	2004
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
	http://www.armin.am/images/menus/2592/Leonid_Telyan.pdf	
	http://lraber.asj-oa.am/6316/1/200-205.pdf	

**12.1. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ**

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁵
1.	Շարահյուսությունը որպես քերականության բաժին,	Շարահյուսության նվազագույն և առավելագույն միավորներ:	2	ՊԳ 1, 2, 5

⁵ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	<p>շարահյուսության կադապարները: Լեզու և խոսք: Շարահյուսական կապակցության միջոցներն ու եղանակները:</p>	<p>2. Լեզվական մակարդակներ: 3. Շարահյուսական կապակցություն: 4. Շարահյուսական կապակցության միջոցները: 1. Առդրություն: 2. Համաձայնություն: 3. Կառավարում (ուժեղ, թույլ, անմիջական, միջնորդ., միակի, բազմակի): 4. Հարակցում: 5. Արժույթ:</p>		
2	<p>Բառակապակցություններ: Նախադասություն, հիմնական հատկանիշները: Տեսակներն ըստ հնչերանգի:</p>	<p>1. Բառակապակ ցության սահմանում; 2. Բառակապակ ցությունների դասակարգում: 3. Վերախմբավոր ված կայուն բառակապակցու թյուններ: Նախադասության տեսակների և գլխավոր և երկրորդական անդամների նկարագիրը: Դիմավոր միակազմ և անդեմ միակազմ նախադասությունների ենթատեսակների բացահայտում և ճանաչում:</p>	2	ՊԳ 1, 2, 3, ԼԳ 1
3	<p>Նախադասության կառուցվածքային տեսակները: Ենթակա, տեսակները, արտահայտությունը:</p>	<p>Միակազմ և երկկազմ նախադասություններ: Ենթակայի և ստորոցյալի արտահայտության և կազմության լուսաբանում:</p>	2	ՊԳ 2, 3, ԼԳ 1

	Ստորոգյալ, քերականական ձևավորումը, տեսակները, արտահայտությունը:	Նախադասության երկրորդական անդամների դասակարգման սկզբունքների բացահայտում:		
4	Գոյականական անդամի լրացումներ: Բայական անդամի խնդիր լրացումներ: Բայական անդամի պարագա լրացումներ:	Գոյականական անդամի լրացումների ճանաչում: Խնդիրների տեսակների ճանաչում, դրանց արտահայտությունների վերհանում: Պարագաների տեսակների և նրանց արձահայտությունների լուսաբանում:	2	Դասախոսական տեքստ ՊԳ 1,2, 3, ԼԳ 1
5	Դերբայական դարձված և նախադասության կողմնակի անդամներ: Բազմակի անդամներ: Կոչական: Տրոհվող լրացումներ: Նախադասության հարակից միավորներ:	Դերբայական դարձվածի վերաբերյալ տեղեկության հաղորդում: Նախադասության բազմակի անդամների վերհանում: Կոչականի և տրոհվող անդամների արտահայտության վերհանում: Նախադասության հարակից անդամների վերլուծություն:	2	ՊԳ1, 2, 3, ԼԳ 1
	Ընդամենը		10	

12. 2.ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱՊՍՈՒՆՔՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԵԹՈՂԱԿԱՆ ՔԱՐՏ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁶
1.	Շարահյուսությունը որպես քերականութ. բաժին: Շարահյուսության առարկան:	Շարահյուսության նվազագույն և առավելագույն միավորներ:	2	Բանավոր հարցում և թեստային	ՊԳ 1, 3 ԼԳ 1

⁶ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	<p>Շարահյուսական կապակցություն: Համադասություն և ստորադասություն: Շարահյուսական կապակցության կապակցման եղանակները: Ուժեղ և թույլ, անմիջական և միջնորդական, միակի և բազմակի կառավարում: Համաձայնություն, առդրություն, հարակցում: Գաղափար արժույթի մասին:</p>	<p>2. Լեզվական մակարդակներ: 3. Շարահյուսական կապակցություն: 4. Շարահյուսական կապակցության միջոցները: 1. Առդրություն: 2. Համաձայնություն: 3. Կառավարում (ուժեղ, թույլ, անմիջական, միջնորդ., միակի, բազմակի): 4. Հարակցում: 5. Արժույթ:</p>		ստուգում	
2.	<p>Բառակապակցություն: Ազատ և կայուն բառակապակցություն: Առդրության եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցություն:</p>	<p>1. Բառակապակցության սահմանում; 2. Բառակապակցությունների դասակարգում: 3. Վերախմաստավորված կայուն բառակապակցություններ: 4. Շարույթ: 1. Ածականով, թվականով, չհոլովվող դերանուններով, մակբայով, հարակատար և ենթակայական դերբայներով գոյականական բառակապակցություններ: 2. Շարադասություն:</p>	2	Բանավոր հարցում, <i>թեստային ստուգում</i>	ՊԳ 1, 2, 3 ԼԳ 1
3.	<p>Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական բառակապակցութ. Ածականական բառակապակցություն: Դերանվանական ,բառակապակցություն թվականական, մակբայական և կապային բառակապակցություն ներ: Առդրության եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն: Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցություն:</p>	<p>Անմիջական և միջնորդական կառավարման եղանակով կապակցվող գոյականական: բառակապակցություններ Ածականական բառակապակցությունների կաղապարներ: Դերանվանական ,թվականական, մակբայական և կապային բառակապակցություններ: Առդրության եղանակով կապակցվող բայական բառակապակցությունների կաղապարներ: 1. Հոլովածներով արտահայտված կառավարում:</p>	2	Բանավոր <i>ստուգում</i> Թեստային ստուգում:	ՊԳ 1, 3, 4 ԼԳ 1

		2. Կապական կառույցներով արտահայտված բայական բառակապակցություններ:			
4.	Նախադասությունը որպես լեզվական միավոր՝ Նախադասության գլխավոր և երկրորդական անդամներ՝ Պարզ նախադասության գլխավոր անդամներ՝ ենթակա և © ստորոցյալ՝ Ենթակայի և ստորոցյալի կապակցությունը: Միակազմ նախադասությունները և տեսակները	1. Շարահյուսական մակարդակի կարգեր՝ համաձայնություն, կառավարում, առդրություն, համադասություն և ստորադասություն: 2. Պարզ նախադասության կառուցվածքը: 1. Ենթակայի արտահայտությունը: Պարզ և բաղադրյալ 3. Պարզ ենթականեր: ստորոցյալ: 4. Բաղադրյալ ստորոցյալ: Դիմավոր միակազմ և անդամ միակազմ նախադասությունների ենթատեսակները:	3	Բանավոր հարցում: Թեստային ստուգում: Թիմային աշխատանք:	ՊԳ 1,3 ԼԳ1
5.	Դերբայական դարձված և նախադասության կողմնակի անդամներ: Բազմակի անդամներ: Կոչական: Տրոհվող լրացումներ: Նախադասության հարակից միավորներ:	1. Որոշիչ: Որոշչի և ոչոշյալի կապակցությունը: 2. Հատկացուցիչ: Հատկացուցչի և հատկացյալի կապակցությունը: 3. Բացահայտիչ: Բացահայտչի և բացահայտյալի կապակցությունը: 1. Սեռի և բնության խնդիրներ: Բուն պարագաներ և պարագայական խնդիրներ: Կողմնակի անդամներ: Տրոհվող դերբայական դարձվածներ: 1. Բազմակի ենթականեր: 2. Գոյականական և բայական անդամի բազմակի լրացումներ: 1. Կոչականի քերականակն կարգեր: 2. Կոչականի շարահյուսական կառուցվածքը: 3. Կոչականի հնչերանգը, շարադասությունը և կետադրությունը: 4. Կոչականի ոճական արժեքը: 5. Վերաբերականներ, միջանկյալ բառեր, ջայնարկություններ, ներդրյալ բառեր,	3	Թեստային ստուգում և բանավոր հարցում, թիմային աշխատանք:	ՊԳ 1,3 ԼԳ1

		բառակապակցություններ, նախադասություններ:			
--	--	---	--	--	--

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգիչ, Էկրան, գրատախտակ
Համակարգչային ծրագրեր	MicrSooft Word

14. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ավարտվում է գրավոր քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով: Գրավոր քննության հարցաթերթիկը կազմվում է տեսական հարցերից, ինչպես նաև գործնական վարժություններից:

Ընթացիկ ստուգման նմուշ

Յուրաքանչյուր տարբերակ բաղադրված է 2 տեսական հարցից (ընդհ. 10 միավոր արժեքով) և թեստից (ընդհ. 10 միավոր արժեքով)

1. Շարահյուսական կապակցության միջոցները: (5 միավոր)
2. Բառակապակցությունների դասակարգումները: (5 միավոր)
3. Թեստ: (10 միավոր)
 1. Նախադասությունների դասակարգումը. միակազմ և երկկազմ նախադասություններ: (5 միավոր)
 2. Նախադասություն. հիմնական հատկանիշները: (5 միավոր)
 3. Թեստ: (10 միավոր)

ՇԱՐԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ

ամփոփիչ քննության հարցաշար

1. Շարահյուսություն առարկան: Շարահյուսական կապակցության միջոցներն ու եղանակները:
2. Բառակապակցությունը որպես լեզվական միավոր:
3. Բառակապակցությունների դասակարգումը:
4. Նախադասության անդամների կապակցությունը:
5. Համաձայնություն:
6. Առդրություն:
7. Խնդրառություն:
8. Լեզու և խոսք:
9. Նախադասությունը և նրա բնորոշ առանձնահատկությունները, ստորոգում, հնչերանգային ավարտվածություն, քերականական ձևավորվածություն, եղանակավորվածություն:
10. Նախադասության տեսակներն ըստ երանգի:
11. Հաստատական և ժխտական նախադասություն:
12. Միակազմ նախադասություն:
13. Դիմավոր միակազմ նախադասություններ:
14. Անդեմ միակազմ նախադասություններ (անվանական, բայական):

15. Թերի նախադասություն:
16. Երկկազմ նախադասություն (համառոտ և ընդարձակ):
17. Նախադասության գլխավոր անդամներ:
18. Ենթակա, նրա տեսակները և արտահայտությունը:
19. Ստորոգում, ստորոգյալ:
20. Ստորոգյալի տեսակները:
21. Պարզ ստորոգյալ:
22. Բայական բաղադրյալ ստորագյալ:
23. Անվանաբայական ստորոգյալ:
24. Ենթակայի և ստորոգյալի համաձայնությունը:
25. Որոշիչ, նրա արտահայտությունը, իմաստները տեսակները, որոշիչ-որոշյալ կապակցությունը:
26. Հատկացուցիչ, նրա արտահայտությունը, իմաստային տեսակները, հատկացուցիչ-հատկացյալի կապակցությունը:
27. Բացահայտիչ, նրա տեսակները, արտահայտության միջոցները, կետադրությունը, բացահայտիչ-բացահայտյալի կապակցությունը:
28. Սեռի և բնույթի խնդիրներ:
29. Նախադասության ներգործական և կրավորական կառուցվածքները, նրանց փոխակերպումը:
30. Անուղղակի խնդիրներ, տրական հոլովով դրվող անուղղակի խնդիրներ:
31. Գործիական հոլովով դրվող անուղղակի խնդիրներ:
32. Բացառական հոլովով դրվող անուղղակի խնդիրներ:
33. Կապով և կապվող բառով արտահայտված անուղղակի խնդիրներ:
34. Պարագաներ, տեղի պարագա, նրա իմաստային տեսակներն ու արտահայտությունը:
35. Ժամանակի պարագա, նրա իմաստային տեսակներն ու արտահայտությունը:
36. Ձևի պարագա, նրա արտահայտությունը:
37. Չափի պարագա, նրա արտահայտությունը:
38. Հիմունքի պարագա:
39. Նպատակի, զիջման պարագաները, նրանց արտահայտությունը:

40. Պատճառի, պայմանի, միասնության պարագաները և նրանց արտահայտությունը:
41. Դերբայական դարձված, նրա շարահյուսական արժեքը:
42. Տրոհվող դերբայական դարձվածներ, նրանց կետադրությունը:
43. Նախադասության բազմակի անդամներ:
44. Տրոհվող լրացումներ:
45. Նախադասության անդամների շարադասությունը:
46. Կոչական:
47. Նախադասության անդամ չհանդիսացող շարահյուսական միավորներ:
48. Նախադասությունն ըստ հնչերանգի:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝	011401.00.6 –Մասնագիտական մանկավարժություն <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր՝	011401.19.6 -Հայոց լեզու և գրականություն_ <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան՝	Մանկավարժության բակալավր <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/բ-011 «ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ /Շարահյուսություն-1/			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	56	Դասախոսություն	24
			Գործնական	30
	Ինքնուրույն	66		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	2 ընթացիկ գրավոր քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է շարահյուսական հիմնարար գիտելիքների մատուցումը, ինչպես նաև ապագա ուսուցչին և՛ տեսական, և՛ գործնական-կիրառական կարողություններով և հմտություններով զինելը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p style="text-align: center;">Իմանա՝</p> <p>Բառակապակցության և պարզ նախադասության բաղադրիչների շարահյուսական հարաբերությունների դրսևորման եղանակներն ու միջոցները, դրանց կառուցվածքային հատկանիշները, դասակարգման սկզբունքները:</p> <p style="text-align: center;">Կարողանա՝</p> <p>Տարբերակել բառակապակցությունների և պարզ նախադասությունների կառուցվածքային տիպերը, տեսակները, գերադաս և ստորադաս բաղադրիչների բնույթը:</p> <p style="text-align: center;">Տիրապետի՝</p> <p>Բառակապակցությունների և նախադասությունների դասակարգմանը, պարզ նախադասության անդամների կապակցման միջոցներին, կաղապաչային ձևերով և գծագրերով բառակապակցություններ նախադասություններ կառուցելու հմտությանը, շարահյուսական վերլուծության հմտություններին:</p>			

<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p>Շարահյուսությունը որպես քերականության բաժին, շարահյուսության կաղապարները: Լեզու և խոսք: Շարահյուսական կապակցության միջոցներն ու եղանակները: Բառակապակցություններ: Նախադասություն, հիմնական հատկանիշները: Տեսակներն ըստ հնչերանգի: Նախադասության կառուցվածքային տեսակները: Ենթակա, տեսակները, արտահայտությունը: Ստորոգյալ, քերականական ձևավորումը, տեսակները, արտահայտությունը: Գոյականական անդամի լրացումներ: Բայական անդամի խնդիր լրացումներ: Բայական անդամի պարագա լրացումներ: Դերբայական դարձված և նախադասության կողմնակի անդամներ: Տրոհվող լրացումներ: Նախադասության հարակից միավորներ: Հոլովների կիրառական նշանակությունները:</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Հաճախումներ-20 միավոր, 2. Մասնակցություն գործնական աշխատանքներին-20 միավոր, 3. Ինքնուրույն աշխատանք-20 միավոր, 4. Երկու ընթացիկ քննություն-40 միավոր:
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր գրականություն Ս. Աբրահամյան, Հայոց լեզու. շարահյուսություն Ս. Աբրահամյան, Վ. Առաքելյան, Վ. Քոսյան, Հայոց լեզու Ս. Աբրահամյան, Ն. Պառնասյան և այլք, Ժամանակակից հայոց լեզու Ա. Պապոյան, Խ. Բաղիկյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի շարահյուսություն Լրացուցիչ գրականություն Ա. Պապոյան, Ժամանակակից հայոց լեզվի գործնական աշխատանքների ձեռնարկ Հ. Պետրոսյան, Հայերենագիտական բառարան Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ) http://www.armin.am/images/menus/2592/Leonid_Tel_yan.pdf http://raber.asj-oa.am/6316/1/200-205.pdf</p>